

سؤالات درس ۱۷

آ) معنی واژه‌ها را بنویسید.

۱. هر دم:	۲. فارغ:	۳. مسکین:	۴. خونابه:
۵. سور:	۶. که:	۷. پیرایه:	۸. فراز و نشیب:
۹. اختر شناسی:	۱۰. مهرگان:	۱۱. عزم:	۱۲. توشه:
۱۳. معرفت:	۱۴. خاکدان:	۱۵. بازمگیر:	۱۶. خاکیان:

ب) معنی و مفهوم هر قسمت را ساده و روان بنویسید.

۱۷. ز هر گردی، برون افتادی از راه	ز هر بادی، پریدی چون پر کاه
۱۸. بگفت: «از سور کم‌تر گوی با مور	که موران را، قناعت خوش‌تر از سور
۱۹. گه تدبیر، عاقل باش و بینا	ره امروز را مسپار فردا
۲۰. بکوش اندر بهار زندگانی	که شد پیرایه‌ی پیری، جوانی
۲۱. این درختانند همچون خاکیان	دستها بر کرده‌اند از خاکدان
۲۲. با زبان سبز و با دست دراز	از ضمیر خاک، می‌گویند راز

پ) جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید.

۲۳. .... یعنی این که شعر و نثر قدیم را به زبان امروزی و ساده تبدیل کنیم.

۲۴. کتاب «فیه ما فیه» از آثار ..... است.

۲۵. حکایت «جوان و راهزن» از کتاب ..... اثر جامی است.

ت) درست یا نادرست را مشخص کنید.

نادرست درست

۲۶. درس «همه چیز را همگان دانند» از کتاب «ابوریحان و ریحانه» اثر اسفندیار معتمدی انتخاب شده است.

۲۷. شعر «کار و تلاش» سروده‌ی سعدی است.

۲۸. ریحانه دختر حسین خوارزمی و شاگرد ابوریحان بیرونی است.

ث) با انتخاب واژه‌ای از میان کمانک، جاهای خالی را پر کنید.

۲۹. نظم و ترتیب واژه‌ها بیش تر در ..... (شعر، نثر) وجود دارد.

۳۰. در سال ۴۰۹ قمری، سلطان محمود غزنوی، ..... (عظم، عزم) سفر به هند کرد.

۳۱. چنان بگرفته راه سعی در پیش ..... (فارق، فارغ) گشته از هرکس، جز از خویش

ج) پاسخ کوتاه بدهید.

۳۲. در بیت «بکوش اندر بهار زندگانی / که شد پیرایه‌ی پیری، جوانی» یک فعل امر، دو واژه‌ی متضاد و قافیه‌ها را بنویسید.

۳۳. چرا مور دعوت سلیمان را نپذیرفت؟

چ) املا‌ی موربانه‌ای

۳۴. در هر قسمت یک کلمه نادرست است و موربانه‌ها یک حرف آن را عوض کرده‌اند آن را بیابید و درست آن را بنویسید.

ا) بگفت: از سور کم تر گوی با مور که موران را قنات خوش تر از سور

ب) گه تدبیر، آقل باش و بینا ره امروز را مسپار فردا

پ) پرسیدن راه خردمندان‌ای است برای رسیدن به دانش و مئرفت.

ت) فرصت خوفتن ندارم و پرخوری نمی کنم چون عزم سفر دارم.

ح) درک متن

۳۵. شکل کامل شده‌ی واژه‌های زیر را بنویسید.

گه ← ..... کای ← .....
بُد ← ..... وزان ← .....
کز ← ..... برون ← .....

۳۶. با توجه به متن درس «کار و تلاش» جدول زیر را کامل کنید.

آ	یک بیت که لحن خبری دارد.
ب	یک بیت که لحن پرسشی دارد.
پ	یک بیت که علامت «،» دارد.
ت	یک بیت که دو جمله‌ی آن با نشانه‌ی ربط «که» به هم متصل شده باشند.

خ) تصویرنویسی و نگارش

۳۷. یک تصویر ذهنی از مبارزه‌ی مورچگان با دشمن در یک بند بنویسید.

۳۸. یک بیت بنویسید و آن را بازگردانی کنید.

د) سوالات چهارگزینه‌ای

۳۹. در کدام گزینه غلط املایی وجود دارد؟

۱) وقتی از درس خواندن فارغ شدم ریحانه را به پارک کودکان بردم.

۲) با شوق از جای برخاست و ناگزیر عظم سفر کرد.

۳) غافلان و حسودان رسم بردباری و فراز و نشیب را با زیرکی پیمودند.

۴) «اخترشناسی، نوروز و مهرگان، عشق و محبت» واژه‌هایی هستند که بار معنایی خوبی دارند.

۴۰. معنی چند واژه درست نیست؟

(هردم: هر لحظه) - (خونابه: خون آمیخته با آب) - (سور: جشن) - (گه: هنگام) - (مهرگان: پاییز) - (عالم: دانشمند) -
(قناعت: بیهودگی)

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۴۱. «فیه ما فیه» و «سبحه الابرار» به ترتیب اثر ..... و ..... هستند.

(۱) سعدی - مولوی (۲) مولوی - حافظ (۳) سعدی - جامی (۴) مولوی - جامی

۴۴. بیت «مکش بیهوده این بار گران را / میازار از برای جسم، جان را» ..... جمله دارد.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار